Bonoda Tedbirsiz Menfi Tespit

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Yargıtay 12. Hukuk Dairesi	20.05.2025	Bozma

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2025/2200	2025/4096	TTK 749, 750, 778, İİK 72/2, 364/2, HMK 373/1

ÖZET

Vadesinden dört yılı aşkın süre sonra bonoya dayalı takip başlatıldı. Derece mahkemeleri borçlunun takipten önce açtığı menfi tespit davasının zamanaşımını kestiğini kabul etti. Yargıtay, takibi durduran tedbir kararı bulunmadıkça bu davanın zamanaşımını kesmeyeceğini belirterek bozdu.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/takipten-once-menfi-tespit-bono-zamanasimini-kesmez-2025-4096/ →

Karar metni

Yargıtay Karar Arama sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

12. Hukuk Dairesi 2025/2200 E. , 2025/4096 K.

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ : Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 12. Hukuk Dairesi

Yukarıda tarih ve numarası yazılı Bölge Adliye Mahkemesi'nce verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkiki davacı/borçlu tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi ... tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Alacaklı tarafından borçlu hakkında bonoya dayalı olarak kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile başlatılan icra takibinin kesinleşmesinden önce zamanaşımı iddiasıyla takibin durdurulmasının talep edildiği, İlk Derece Mahkemesince; Kahramanmaraş 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2022/533 E. sayılı dosyasında takipten önce açılan menfi tespit davası ile zaman aşımının kesildiği gerekçesi ile davanın reddine karar verildiği, borçlunun istinaf yoluna başvurusu üzerine Bölge Adliye Mahkemesince aynı gerekçe ile istinaf başvurusunun esastan reddine karar verildiği, borçlu tarafından temyiz başvurusunda bulunulduğu görülmektedir.

İcra takibinin dayanağı olan belge kambiyo senedi niteliğinde bono olduğundan, olayda, takip dayanağı senedin vade tarihi itibarı ile yürürlükte bulunan 6762 sayılı TTK'nın 661, 662. ve 663. maddelerinin uygulanması gerekir. TTK'nın 661. maddesi uyarınca; bonolar için 3 yıllık

zamanaşımı süresi öngörülmüştür. Diğer yandan 818 sayılı Borçlar Kanunu'nun 133. maddesine nazaran daha özel nitelikte bulunan TTK'nın 662. maddesinde; "müruruzaman; dava açılması, takip talebinde bulunulması, davanın ihbar edilmesi veya alacağın iflas masasına bildirilmesi sebepleriyle kesilir." hükmüne yer verilmiştir.

TTK'nın 662. maddesinde dava açılması ile kastedilen kambiyo senetleri hukukuna ilişkin bir talep dolayısıyla yetkili mahkeme nezdinde usulüne uygun bir davanın açılmış bulunmasıdır. Örneğin senet borçlusunun açtığı senet iptal davası zamanaşımını kesmez(TTK 669 vd. Md.). Keza ihtiyati haciz, ihtiyati tedbir, önceki davada fazlaya ilişkin hakların saklı tutulması vs. davaları da zamanaşımını kesici nitelikte değildir. Zira açılmış bulunan davanın, HUMK'nın 237. maddesindeki kesin hükme konu teşkil edecek biçimde nizalı kazaya konu edilmesi gerekir(12. H.D. 07.04.1983-1439 K.-2701 E.). Anılan maddede mücerret dava açılmasından söz edilmekte olup, bu davanın kimin tarafından açılacağı hususunda bir açıklık bulunmamaktadır. Ancak borçlu tarafından açılacak davada, alacaklı durumundaki davalının, itirazını def'i yolu ile ileri sürmesi halinde borçlu tarafından alacaklı aleyhine açılan menfi tespit davasının da bu nedenle zamanaşımını kesmesi gerekir. Nitekim, Yargıtay HGK'nın 20.01.1996 tarih 1996/12–654 Esas 1996/805 K. sayılı kararı ile de aynı ilke kabul edilmiştir.

İcra takibinden önce açılmış olan menfi tespit davası, aynı alacak için daha sonra takip yapılmasını önlemez ve daha sonra yapılacak icra takibini kendiliğinden durdurmaz. Fakat, menfi tespit davasına bakan mahkeme, davacının(borçlunun) talebi üzerine, teminat ESAS NO : 2025/2200

karşılığında, icra takibinin durdurulması hakkında ihtiyati tedbir kararı verebilir(İİK m.72/2).Bu ihtiyati tedbir kararı ile zamanaşımı durur(İşlemeye devam etmez.)(doktrindeki bir esere atıf). Somut olayda; alacaklı tarafından 30.11.2019 vade tarihli bonoya ilişkin olarak üç yıllık zamanaşımının dolmasından sonra 01.03.2024 tarihinde takibe geçilmiş olup, takipten önce borçlu tarafından Kahramanmaraş 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2022/533 E. sayılı dosyasından 16.09.2022 tarihinde menfi tespit davası açıldığı (dava dosyasının daha sonra Kahramanmaraş 5. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2022/470 Esasına kaydedildiği) görülmüştür. Menfi tespit davasından sonra icra takibinin açıldığı nazara alındığında, TTK'nın 778. maddesi delaletiyle 749. maddesinde düzenlenen zamanaşımı uygulamasının takipten sonraki menfi tespit davaları için öngörülüp, takip öncesi açılan davada, takibin tedbiren durdurulmasına yönelik bir tedbir kararı da bulunmadığı nazara alındığında, açılan menfi tespit davasının zamanaşımını kesmeyeceğinin kabulü gerekir.

O halde İlk Derece Mahkemesince; tedbir kararı bulunmayan takipten önce açılan menfi tespit davasının zamanaşımını kesmeyeceği ve dayanak bononun takipten önce zaman aşımına uğradığı gerekçesi ile zamanaşımı iddiasının kabulü gerekirken yazılı gerekçe ile reddi isabetsiz olup, Bölge Adliye Mahkemesince de istemin esastan reddine karar verilmesi doğru görülmemiş ve İlk Derece Mahkemesi kararının bozulması gerekmiştir.

SONUÇ:

Yukarıda yazılı nedenlerle 5311 Sayılı Kanun ile değişik İİK'nın 364/2. maddesinin göndermesiyle uygulanması gereken 6100 Sayılı HMK'nin 373/1. maddesi uyarınca Gaziantep Bölge Adliye

Mahkemesi 12. Hukuk Dairesinin 15.01.2025 tarih ve 2024/1553 E.-2025/57 K. sayılı kararının KALDIRILMASINA,

Kahramanmaraş İcra Hukuk Mahkemesinin 18.07.2024 tarih ve 2024/202 E.-2024/558 K. sayılı kararının BOZULMASINA, peşin alınan harcın istek halinde ilgiliye iadesine, dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin de Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 20.05.2025 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.